

Mediterrán növényalkalmazás lehetőségei városi környezetben

Rigó Anna Csilla

Tájépítészet és kertművészet mesterképzési szak (MA), nappali munkarend

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet / Kert-és Szabadtértervezési Tanszék

Belső témavezető: Doma-Tarcsányi Judit mesteroktató

Tartalmi kivonat (absztrakt):

Napjainkban a globális felmelegedés következtében kialakult városi hősziget effektus egyre nagyobb problémákhoz vezet a fejlett társadalmakban. Nyáron a több napon keresztül tartó elviselhetetlen hőség, amit a burkolt felületek nagy mennyisége idéz elő, kifejezetten negatív hatást gyakorol az emberek egészségére. Ezért a jelenség mérséklése érdekében a jövőben kiemelt figyelmet kell kapjon a városi zöldfelületek növelése, mind mennyiségi, mind minőségi értelemben. Azonban a megfelelő fajhasználat nélkül nem érhető el a kívánt eredmény, márpedig a jelenleg kertészeti használatban lévő fajok jelentős része egyre nehezebben viseli el a hazánk nagyvárosaiban megfigyelhető melegebb és szárazabb mikroklimatikus körülményeket. Magyarország délnyugati országrészének klímája a jövőben egyértelműen mediterrán klímahatás befolyása alá fog esni, ennek következtében pedig úgy gondolom, hogy ebben az országrészben kiemelten nagy jelentősége van a mediterrán fajok kertészeti használatba vételére. A délnyugati régió legnagyobb városa Pécs, ezáltal a városi hősziget effektus zöldfelületekre és növényfajokra ható következményei itt éreztetik legjobban negatív hatásukat, így az új, jobb várostűrő képességgel rendelkező mediterrán fajok használatára keresve sem találhatnánk jobb helyszínt az országban.

A természetes mediterrán vegetációt alkotó fajok, amellet, hogy rendkívül jó alkalmazkodási képességgel rendelkeznek, ami által nem csak a szárazsághoz, de akár a fagyhoz és a városok terhelt környezetéhez is könnyebben tudnak alkalmazkodni, hihetetlenül dekoratívak, változatos virág-és levélszínük, eltérő textúráik és jellegzetes habitusuk miatt. Ezen kívül legtöbbjük aromás virággal vagy lombbal és gyógyhatással rendelkezik, mely tulajdonságaik nem csak kertészeti, de gasztronómiai és gyógyászati szempontból is értékessé teszik ezen fajokat.

A délnyugati országrész klimatikus adottságai miatt a Mecsek társulásaiban több szubmediterrán faj is előfordul, továbbá a délnyugati országrész történelméhez szorosan

kapcsolódik a gyógynövénytermesztés és a gyógynövénykultúra. Ezen kívül az elmúlt években kísérleti szempontból Pécs város közterületein is egyre több mediterrán faj kap helyet, melyek felettébb jól viselik a városi körülményeket, illetve a közeli faiskolák és kertészeti árudák kínálatában is megfigyelhető a mediterrán fajok szélesebb választéka. Ebből kifolyólag döntöttem Pécs Szigeti városrészében fekvő tervezési területem mediterrán arculatú megújítása mellett.

Számos települési, tömb szintű és terepi vizsgálatot végeztem a területen, melyek alapján megállapítottam, hogy a tervezési területem egy jól megközelíthető, oktatásorientált, központi városrész, ami nagyon kevés elaprózódott zöldfelülettel rendelkezik. Ezen kívül a burkolatok, a berendezési tárgyak és a zöldfelületek leromlott állapota miatt megújításra szorul, továbbá a terület belső infrastrukturális rendszere elavult és az egyik legnagyobb problémát a felszíni parkolók térigénye jelenti. Ezen problémák orvoslása érdekében alkottam meg a koncepciótervet, ami korszerű válaszokkal szolgál a különböző problémákra. A tervemben a felszín alatti parkolók kialakításából fakadóan felszabadult területeken és a racionalizált belső közlekedési rendszer által növekszik a zöldfelület aránya és megjelennek kondicionáló vízarchitektúra elemek. Emellett megújulnak a burkolatok és a berendezési tárgyak, melyek egy egyöntetű, természetes anyaghasználatú arculatot kapnak, ezáltal egységet teremtenek a tömbön belül. Továbbá mind az egyetemi részen, mind a közterületi részen kialakítottam közösségi tereket, találkozópontokat, pihenő tereket, ahol a tömb lakóközössége, illetve a területet használók igényes, élhetőbb városi környezetben tölthetik szabadidejüket. Növényalkalmazás szempontjából mediterrán fajokat alkalmaztam, melyek között egy kisebb, öt állomással rendelkező, mediterrán fajok tulajdonságait bemutató, érzékekre ható tanösvény vezet végig, ezáltal népszerűsítve az ökológikus szemléletmódot és annak előnyeit a jövő szempontjából.

Összességében egy komplex, problémákra rávilágító és rájuk jövőbemutató megoldásokat kínáló, ökológikus tervezési elveken alapuló tervet sikerült elkészítenem, ami minden korosztály számára megfelelő helyet biztosít a városban az értékes időtöltésre. Emellett közelebb hozza a városi társadalomhoz a diverzebb, természet alapú, mediterrán növényalkalmazást, ami véleményem szerint a jövőben a városi hősziget effektus csökkentésének egyik alapvető eleme lesz. Ugyanis a klímaváltozás és a globális felmelegedés negatív hatásainak mérsékléséhez elengedhetetlen, hogy a ma társadalmunk tegye meg az első lépést, annak érdekében, hogy a jövő generációinak számára megteremtse az esélyt az egészségesebb életre. Ehhez a változáshoz pedig a kulcsszó az ALKALMAZKODÁS, hiszen a

természet rendje szerint mindig a külső körülményekhez legjobban és legrövidebb idő alatt alkalmazkodni képes fajok maradnak fent.